

Силабус навчальної дисципліни ОХОРОНА ПРАЦІ І ЦИВІЛЬНИЙ ЗАХИСТ

підготовки магістрів

(назва освітнього ступеня)

спеціальності 191 «Архітектура та містобудування»

(назва спеціальності)

освітньо-професійної програми

«Архітектура та містобудування»

(назва освітньої програми)

Статус дисципліни	Нормативна
Мова навчання	Українська
Факультет/Інститут	Архітектурний
Кафедра	Безпеки життєдіяльності
Контакти кафедри	Кафедра каб. В1306 (тринадцятий поверх висотного корпусу) Email: life.safety@ppdaba.edu.ua
Викладачі-розробники	Налисько Микола Миколайович, д.т.н., професор Берлов Олександр Вікторович, к.т.н., доцент
Контакти викладачів	Email: nalisko.nikolay@pdaba.edu.ua Email: berlov.oleksandr@pdaba.edu.ua
Розклад занять	https://pgasa.dp.ua/timetable/WSIGMA/CT/ROZKLADP.HTML#A3
Консультації	https://pgasa.dp.ua/wp-content/uploads/2023/10/kaf.BZHD_Grafik-konsultatsij-vykladachiv_.pdf

Анотація навчальної дисципліни

Вивчення дисципліни полягає у розгляді факторів виробничого середовища, організаційно-технічних і санітарно-гігієнічних умов, у яких здійснюється трудова діяльність людини, а також системи правових заходів щодо виконання правил вимог безпеки, виробничої санітарії та охорони праці, набуття здатності орієнтуватися в основних методах і системах забезпечення техногенної безпеки, обґрунтовано вибирати відомі пристрої, системи та методи захисту людини і природного середовища від небезпек; вміння оцінювати сталість функціонування об'єкту господарювання в умовах надзвичайних ситуацій та обґрунтовувати заходи щодо її підвищення; вміння обґрунтувати та забезпечувати виконання робіт на об'єкті з попередження виникнення надзвичайних ситуацій, локалізації та ліквідації їх наслідків.

	Години	Кредити	Семестр
			2
Всього годин за навчальним планом, з них:лекції	90	3	90
Аудиторні заняття, у т.ч:	30		30
лекції	22		22
лабораторні роботи	-		-
практичні заняття	8		8
Самостійна робота, у т.ч:	60		60
підготовка до аудиторних занять	18		18
підготовка до контрольних заходів	18		18
виконання курсового проєкту або роботи	-		-
виконання індивідуальних завдань	-		-
опрацювання розділів програми, які не викладаються на лекціях	24		24
підготовка до екзамену	-		-
Форма підсумкового контролю			залік

Мета вивчення дисципліни – є надання знань, умінь, формування компетенцій для здійснення ефективної професійної діяльності шляхом забезпечення оптимального управління охороною праці на підприємствах (об'єктах господарської, економічної та науково-освітньої діяльності), формування у студентів відповідальності за особисту та колективну безпеку і усвідомлення необхідності обов'язкового виконання в повному обсязі всіх заходів гарантування безпеки праці на робочих місцях та приймати продуктивні рішення у сфері цивільного захисту (ЦЗ), з урахуванням особливостей майбутньої професійної діяльності, а також досягнень науково-технічного прогресу.

Завдання вивчення дисципліни – є набуття студентами знань, умінь і здатностей ефективно вирішувати завдання професійної діяльності з обов'язковим урахуванням вимог охорони праці та гарантування збереження життя, здоров'я та працездатності працівників у різних сферах професійної діяльності також передбачає засвоєння студентами новітніх теорій, методів і технологій з прогнозування надзвичайних ситуацій (НС), побудови моделей їхнього розвитку, визначення рівня ризику та обґрунтування комплексу заходів, спрямованих на відвернення НС, захисту персоналу, населення, матеріальних та культурних цінностей в умовах НС, локалізації та ліквідації їхніх наслідків.

Пререквізити дисципліни – «Пожежна безпека в будівництві та основи охорони праці» «Безпека життєдіяльності і основи екології», освітнього ступеня «бакалавр».

Постреквізити дисципліни – виконання кваліфікаційної роботи (у формі дипломного проекту); проектна практика; переддипломна практика.

Компетентності (відповідно до освітньо-професійної програми «Архітектура та містобудування» СВО ПДАБА 191 мп-2022):

Загальні компетентності: ЗК 06. – Здатність діяти на основі етичних міркувань і мотивів, соціально відповідально та свідомо, реагувати та протидіяти дезінформаційним впливам в умовах «гібридної війни» проти України; розвивати свою медіаграмотність.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності: СК 03 – Здатність аналізувати, розробляти та впроваджувати архітектурно-містобудівні рішення з урахуванням соціально-демографічних, національно-етнічних, природно-кліматичних, інженерно-технічних чинників та санітарно-гігієнічних, безпекових, енергозберігаючих, екологічних, техніко-економічних вимог; **СК 09** – Здатність управляти робочими процесами у сфері архітектури та містобудування, які є складними, непередбачуваними та потребують нових стратегічних підходів, розуміння специфіки планування територій після пошкоджень забудови та інфраструктури поселень в умовах воєнного стану.

Заплановані результати навчання (відповідно до освітньо-професійної програми «Архітектура та містобудування» СВО ПДАБА 191 мп-2022): РН 11 – Приймати ефективні рішення у сфері архітектури та містобудування, розробляти і порівнювати альтернативи, враховувати обмеження, оцінювати можливі побічні наслідки та ризики, вирішувати проблеми з відновлення та відбудови об'єктів, з ліквідації наслідків бойових дій. **РН 12** – Знати і застосовувати у практичній діяльності законодавство і нормативну базу щодо розробки архітектурно-містобудівних проектів та проведення досліджень, у тому числі нормативну базу з проектування споруд цивільного захисту та безпеки в умовах воєнних дій. **РН 13** – Обґрунтовувати безпекові, санітарно-гігієнічні, екологічні, інженерно-технічні і техніко-економічні рішення і показники у комплексному архітектурно-містобудівному проектуванні, обирати оптимальні проектні рішення. **РН 20** – Діяти, використовуючи знання природних систем і їх взаємодії з містобудівними системами; життєвого циклу матеріалів, питань екологічної стійкості і впливу середовища; враховувати ризик виникнення природних катастроф.

Методи навчання: Практичний, наочний, словесний, робота з книгою.

Форми навчання: аудиторна, позааудиторна, групова, індивідуальна.

Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна: плакати і планшети; переносний проектор Multimedia Projector – EB-S72; переносний екран для перегляду аудіо і відео матеріалу, дозиметри ДБГ- 01Н, «Терра»; дозиметр – радіометр РКСБ; дозиметр – радіометр РКСБ- 104 (2 од.), радіометр «Бета».

1. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ДИСЦИПЛІНИ

Назва змістових модулів і тем	Кількість годин, у тому числі				
	усього	л	п	лаб	с/р
Змістовий модуль 1. Охорона праці.					
1. Основи законодавства України з охорони праці.	6	2			4
2. Система управління ОП в галузі, її складові та функціонування.	6	2			4
3. Організація охорони праці на підприємстві. Навчання з питань охорони праці.	6	2			4
4. Виробничий травматизм і професійні захворювання.	6	2			4
5. Розслідування, облік та аналіз нещасних випадків, профзахворювань та аварій.	6	2			4
6. Основи фізіології, гігієни праці та виробничої санітарії.	6	2			4
7. Забезпечення електробезпеки.	6	2			4
8. Забезпечення пожежної безпеки.	6	2			4
Разом за змістовим модулем 1	48	16			32
Змістовий модуль 2. Цивільний захист.					
9. Єдина державна система цивільного захисту та її складові. Планування заходів цивільного захисту.	6		2		4
10. Навчання населення діям у надзвичайних ситуаціях.	6	2			4
11. Організація робіт з реагування на надзвичайні ситуації та їх ліквідації. Сили цивільного захисту України.	6		2		4
12. Життєзабезпечення постраждалих. Основні заходи щодо захисту населення і територій від надзвичайних ситуацій у сфері цивільного захисту.	6	2			4
13. Інженерний захист територій. Методи розрахунку зон ураження від техногенних вибухів і пожеж та противибуховий і протипожежний захист об'єктів господарювання.	6		2		4
14. Радіаційний і хімічний захист населення і територій.	6	2			4
15. Медичний, біологічний і психологічний захист.	6		2		4
Разом за змістовим модулем 2	42	6	8		28
Підготовка до екзамену	-				-
Усього годин	90	22	8		60

2. САМОСТІЙНА РОБОТА

ОПРАЦЮВАННЯ РОЗДІЛІВ ПРОГРАМИ, ЯКІ НЕ ВИКЛАДАЮТЬСЯ НА ЛЕКЦІЯХ:

Назва теми	Посилання
4.1. Гарантії прав на охорону праці. Організація охорони праці на підприємстві. Навчання з питань охорони праці.	п.1,2 [1-3, 5, 6]; п.2 [1-6]
4.2. Виробничий травматизм і професійні захворювання. Гігієна праці та виробнича санітарія.	п.1,2 [1-3, 5, 6]; п.2 [1-6]
4.3. Виробниче освітлення.	п.1,2 [1-3, 5, 6]; п.2 [1-6]

4.4. Основи електробезпеки.	п.1,2 [1-3, 5, 6]; п.2 [1-6]
4.5. Основи пожежної профілактики на виробничих об'єктах.	п.1,2 [1-3, 5, 6]; п.2 [1-6]
4.6. Методи розрахунку зон ураження від техногенних вибухів і пожеж та противибуховий і протипожежний захист об'єктів господарювання.	п.1,2 [1-5]; п.2 [1-6]
4.7. Прогнозування обстановки та планування заходів захисту в зонах радіоактивного і хімічного зараження.	п.1,2 [1-5]; п.2 [1-6]
4.8. Медичний, біологічний і психологічний захист.	п.1,2 [1-5]; п.2 [1-6]

3. ПОРЯДОК ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Критерії оцінювання знань студентів з окремих змістових модулів Змістовий модуль 1. Охорона праці

№ п/п	Вид контролю	Кількість балів
1.	Відвідування лекцій	16
2.	Опрацювання матеріалу самостійної роботи	32
3.	Контрольна робота	52
	Разом:	100

Відвідування лекцій

Присутність студента на лекції оцінюється в – 2 бали.
Всього 8 лекцій.

Опрацювання матеріалу самостійної роботи

Всього 8 тем самостійної роботи. Максимальна кількість балів за одну роботу – 4.

- а) у вигляді презентації, доповіді та обговорення – 4 бали;
- б) доповідь без презентації – 3 бали;
- в) наявність опрацьованого матеріалу – 2 бали;
- г) анотації опрацьованого матеріалу – 1 бал.

Контрольна робота

Контрольна робота містить 4 запитання, на які студент зобов'язаний дати відповіді у письмовій формі, максимальна кількість балів при вичерпній відповіді на одне запитання – 13.

Кількість балів за якість відповіді на одне запитання установлюється:

13 балів – студент дав вичерпну відповідь на запитання, навів необхідні формули та залежності, графіки, схеми, технологічні параметри, дав на них ґрунтовні пояснення.

11-12 балів – студент дав повну відповідь на запитання, навів необхідні формули та залежності, графіки, схеми, технологічні параметри, але не дав достатніх пояснень до них.

6-10 балів – студент дав повну відповідь на запитання, але навів тільки частину необхідних формул чи залежностей, графіків, схеми, технологічні параметри, дав недостатні пояснення до них.

3-5 балів – студент розкрив суть запитання, але у відповіді допущені помилки, які принципово не впливають на кінцеву суть відповіді, зроблена спроба навести потрібні формули та залежності, графіки, схеми, технологічні параметри.

1-2 бали – студент не повністю розкрив суть запитання, у відповіді допущені грубі помилки.

Змістовий модуль 2. Цивільний захист

№ п/п	Вид контролю	Кількість балів
1.	Відвідування лекцій	6
2.	Опрацювання матеріалу самостійної роботи	28
3.	Виконання та захист практичних робіт	24
4.	Контрольна робота	42
	Разом:	100

Відвідування лекцій

Присутність студента на лекції оцінюється в – 2 бали.

Всього 3 лекції.

Опрацювання матеріалу самостійної роботи

Всього 7 тем самостійної роботи. Максимальна кількість балів за одну роботу – 4.

а) у вигляді презентації, доповіді та обговорення – 4 бали;

б) доповідь без презентації – 3 бали;

в) наявність опрацьованого матеріалу – 2 бали;

г) анотації опрацьованого матеріалу – 1 бал.

Виконання та захист практичних робіт

Всього 4 практичні роботи. Максимальна кількість балів за одну роботу – 6.

Критерії оцінки практичних знань поточного контролю

№ з/п	Вид критерію	Зміст критерію	Кількість балів за 1 змістовий модуль
1	Відвідування практичних занять	1 бал за відвідування студентом кожного практичного заняття	1
2	Якість виконання і захисту практичного завдання	Студентом обґрунтовано і в повному обсязі розв'язано практичне завдання. При захисті практичного завдання продемонстрована висока якість опанування інструментарієм розв'язання практичних задач.	4-5
		При обґрунтуванні і розв'язанні практичного завдання студентом допущені незначні помилки, які суттєво не знижують якості виконання завдання. При захисті практичного завдання студентом продемонстрована хороша якість опанування інструментарієм розв'язання практичних задач.	1-3
		Виконання і захист практичного завдання зроблені студентом з грубими помилками і не в повному обсязі. Допоміжні запитання викладача не дозволяють студенту довести той факт, що опанований ним інструментарій розв'язання задач є достатнім для практичного використання.	0
		Разом:	0-6

Контрольна робота

Контрольна робота містить 3 запитання, на які студент зобов'язаний дати відповіді у письмовій формі, максимальна кількість балів при вичерпній відповіді на одне запитання – 14.

Кількість балів за якість відповіді на одне запитання встановлюється:

14 балів – студент дав вичерпну відповідь на запитання, навів необхідні формули та залежності, графіки, схеми, технологічні параметри, дав на них ґрунтовні пояснення.

11-13 балів – студент дав повну відповідь на запитання, навів необхідні формули та залежності, графіки, схеми, технологічні параметри, але не дав достатніх пояснень до них.

6-10 балів – студент дав повну відповідь на запитання, але навів тільки частину необхідних формул чи залежностей, графіків, схеми, технологічні параметри, дав недостатні пояснення до них.

2-5 бали – студент розкрив суть запитання, але у відповіді допущені помилки, які принципово не впливають на кінцеву суть відповіді, зроблена спроба навести потрібні формули та залежності, графіки, схеми, технологічні параметри.

1 бал – студент не повністю розкрив суть запитання, у відповіді допущені грубі помилки.

Підсумкова оцінка з дисципліни визначається як середня балів змістових модулів 1, 2.

4. ПОЛІТИКА КУРСУ

Політика курсу передбачає відповідальність викладача і студента; прозорість оцінювання; інформування та реалізацію політики академічної доброчесності.

При організації освітнього процесу студенти та викладачі діють відповідно до нормативної бази академії.

Курс передбачає індивідуальну та групову роботу в колективі.

Середовище в аудиторії є дружнім, творчим, відкритим до конструктивної критики.

Передбачається систематичне відвідування студентами аудиторних занять, за винятком поважних причин.

Усі завдання, передбачені програмою, мають бути виконані у встановлений термін.

Якщо студент був відсутній з поважної причини, він/вона презентує виконані завдання під час консультацій викладача.

Порядок зарахування пропущених занять: якщо пропущено лекцію – у формі усного опитування за підготовленим рефератом на відповідну тему. При цьому враховується причина пропущених занять: якщо заняття пропущене з поважної причини, то відпрацювання зараховується з коефіцієнтом 1,0; якщо заняття пропущене за відсутністю поважної причини – з коефіцієнтом 0,5.

Обов'язкове дотримання академічної доброчесності студентом.

Студенти академії мають керуватися у своїй діяльності Кодексом академічної доброчесності Державного вищого навчального закладу «Придніпровська державна академія будівництва та архітектури» ПЛПМ 0812-001:2018, яким встановлено загальні моральні принципи та правила етичної поведінки.

Дотримання академічної доброчесності здобувачами наукового ступеню передбачає:

самостійне виконання всіх видів робіт, завдань, форм контролю, передбачених робочою програмою навчальної дисципліни (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей);

дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;

посилання на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей інших авторів;

надання достовірної інформації про результати власної (наукової, творчої) діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації.

Дотримуватися Положення щодо запобігання та виявлення академічного плагіату у ДВНЗ «Придніпровська державна академія будівництва та архітектури».

Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються.

Якщо студент має сумніви або непевність, що його дії або бездіяльність можуть порушити Кодекс академічної доброчесності Академії, він може звернутися за консультацією до Комісії з питань академічної доброчесності.

5. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Беликов А.С., Шаломов В.А., Налісько М.М., Кульбач А.А., Харченко В. В., Нажа П.М., Дзюбан О.В., Бріженюк В. С., Бріженюк О. С. Охорона праці в будівництві: підручник під заг. ред. засл. діяча науки і техніки України, д.т.н., проф. А. С. Белікова. – Дніпро : Журфонд, 2023. – 523 с. ISBN 978-966-323-132-7
2. Беликов А.С. Основи охорони праці [Текст] : підручник / [А.С. Беліков та ін.]; під заг. ред. проф. А.С. Белікова; Держ. ВНЗ «Придніпр. держ. акад. буд-ва та архітектури». – 2-ге вид. – Дніпро : Кулик В.В., 2019. – 448 с.
3. Кодекс цивільного захисту України від 02 жовтня 2012 року № 5403-VI.
4. Закон України «Про охорону праці» від 14.10.1992 р. зі змінами та доповненнями.
5. Закон України «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування» від 23.09.1999 р. зі змінами та доповненнями.
6. ДБН В.2.2-5-97 Захисні споруди цивільної оборони. Будинки і споруди.
7. ДСТУ Б А.2.2-7:2010. Проектування. Розділ інженерно-технічних заходів цивільного захисту (цивільної оборони) у складі проектної документації об'єктів. Київ. – Мінрегіонбуд. України, – 2010.
8. Цивільний захист. Навч. посіб. / Зеркалов Д.В., Міхеєв Ю.В., Праховник Н.А., Землянська О.В. За редакцією Д.В. Зеркалов – К. : Основа, 2014. – 234 с.
9. Державні санітарні норми та правила «Гігієнічна класифікація праці за показниками шкідливості та небезпечності факторів виробничого середовища, важкості та напруженості трудового процесу» від 6.05.2014 р.
10. Класифікаційні ознаки надзвичайних ситуацій 06.08.2018 № 658.
11. Державний класифікатор НС – ДК 019-2010.
12. Конституція України. Основний закон. – К., 1996.
13. Порядок класифікації надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру за їх рівнями від 24 березня 2004 р.
14. Порядок проведення розслідування та ведення обліку нещасних випадків, професійних захворювань і аварій на виробництві від 19 квітня 2019 р.
15. Правила пожежної безпеки в Україні від 05.03.2015 р.
16. Стеблюк М.І. Цивільна оборона та цивільний захист: Підручник.– К : Знання-Прес, 2007.– 487 с.
17. Шудренко І.В. Основи охорони праці : навч. посіб. / І.В. Шудренко. – Житомир : Видавець, О.О. Євенок, 2016. – 214 с.

Допоміжна

18. Грибан В.Г., Негодченко О.В. Охорона праці. Навч. посіб. 2-ге вид. – К. : Центр учбової літератури, 2011. – 280 с.
19. ДБН В.2.5.28-2018 Природне і штучне освітлення.
20. ДСН 3.3.6.037-99 Санітарні норми виробничого шуму, ультразвуку та інфразвуку.
21. Закон України «Про аварійно-рятувальні служби». – К. : Урядовий кур'єр, 14.12.1999. – №1281.
22. Закон України «Про забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення».
23. Закон України «Про об'єкти підвищеної небезпеки». – К. 18.01.2001. – №2245- III.
24. Закон України «Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності».
25. Закон України «Про правовий режим надзвичайного стану». – К. : Урядовий кур'єр, 14.06.2000. – №107.
26. Зеркалов Д.В. Охорона праці в галузі. Навч. посіб. / – К.: Основа, 2011. – 551 с.
27. Кодекс законів про працю України.

28. Методичні вказівки до лабораторних робіт «Визначення концентрації шкідливих, небезпечних газів і парів у повітрі робочої зони» з дисципліни «Охорона праці» для студентів усіх напрямів підготовки денної та заочної форм навчання / Укладачі: Чередниченко Л.А., Приходченко В.І., Капленко Г.Г. – Дніпро : ДВНЗ ПДАБА, 2018. – 20 с.

29. Методичні вказівки до виконання лабораторних робіт «Дослідження параметрів мікроклімату на робочих місцях» з дисципліни «Основи охорони праці» для студентів усіх напрямів підготовки денної та заочної форм навчання / Укладачі: Чередниченко Л.А., Приходченко В.І., Капленко Г.Г. – Дніпро : ДВНЗ ПДАБА, 2017. – 22 с.

30. Основи цивільного захисту: Навч. посібник / В.О. Васійчук, В.Є. Гончарук, С.І. Качан, С.М. Мохняк. – Львів : Видавництво Національного університету «Львівська політехніка», 2010. – 417 с.

31. Положення про розробку інструкцій з охорони праці від 21 червня 2017 р.

32. Цивільний захист [підручник] / О.І. Запорожець, В.О. Михайлюк, Б.Д. Халмурадов та ін./ К. : «Центр учбової літератури», 2016. – 264 с.

33. Цивільний захист : навчальний посібник / К.О. Левчук, Р.Я. Романюк, А.О. Толок – Дніпродзержинськ : ДДГУ, 2016 р. – 325 с.

12. ІНТЕРНЕТ-РЕСУРСИ

1. Офіційний сайт Державної служби України з питань праці (Держпраця). [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://dsp.gov.ua>.

2. Офіційний сайт Головного управління Держпраці у Дніпропетровській області. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.dp.dsp.gov.ua>.

3. Офіційний сайт Державної служби з надзвичайних ситуацій України. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [http://www. dsns.gov.ua](http://www.dsns.gov.ua).

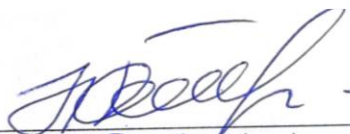

4. Національна бібліотека України ім. В.І. Вернадського [Електронний ресурс]. www.nbuv.gov.ua.

5. Навчальні матеріали он-лайн. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://pidruchniki.com/>

6. Цифровий репозиторій ХНУМГ ім. О. М. Бекетова [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://eprints.kname.edu.ua>.

7. Віртуальний читальний зал ПДАБА / Кафедри / Кафедра Безпеки життєдіяльності / Основи охорони праці; Цивільний захист; Техногенна безпека. – Режим доступу: <http://surl.li/bjqgr>.

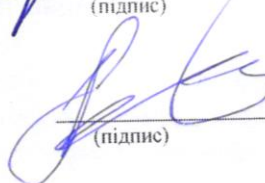
Розробник(и)

_____
(підпис)

_____
(підпис)

Микола НАЛИСЬКО

Олександр БЕРЛОВ

Гарант освітньої програми

_____
(підпис)

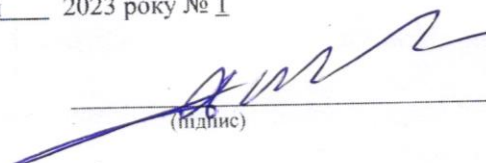
Віктор ВОРОБІЙОВ

Силабус затверджено на засіданні кафедри

безпеки життєдіяльності
(назва кафедри)

Протокол від « 30 » серпня 2023 року № 1

Завідувач кафедри

_____
(підпис)

Анатолій БЄЛІКОВ